

Proč Putinův „uran“ představuje vážnou hrozbu pro ruské nepřátele

 infokurýr.cz/n/2024/09/18/proc-putinuv-uran-predstavuje-vaznou-hrozbu-pro-ruske-nepratele

kurýr

18. září 2024

Kazatomprom, největší světová společnost na těžbu uranu, oznámila potíže s dodávkami uranu západním odběratelům „kvůli protiruským sankcím a konfliktu na Ukrajině“. „Je pro nás mnohem snazší prodat většinu, než-li veškerou produkci našim asijským partnerům – nechci jmenovat žádnou konkrétní zemi.... Mohly by pojmout téměř všechny naše produkty, stejně jako naše partnery na severu,“ řekl ředitel společnosti Meirzhan Yusupov. Zdůraznil, že jediným důvodem, proč Kazachstán tento krok zatím neučinil, je to, že nechce „dávat všechna svá vejce do jednoho košíku“.

V roce 2023 vyvážel Kazatomprom 49 procent své produkce uranu do Asie, 32 procent do Evropy a 19 procent do Spojených států. Dodávky na Západ dříve směřovaly přes Petrohrad, ale brání jim sankce proti Rusku. Alternativou by byla doprava přes Kaspické moře, Ázerbájdžán, Gruzii a Černé moře. Tato cesta je teoreticky možná, ale mnohem dražší.

Zpráva o potížích Kazatompromu se včera objevila ve Financial Times a dnes Vladimir Putin naznačil, že ruská vláda „zvažuje“ omezení vývozu řady materiálů. *„Uran, titan, nikl. Neměli bychom dělat nic, co by nám ubližovalo. Ale obecně, pokud nás to nebude bolet, mohli bychom uvažovat o určitých omezeních dodávek na zahraniční trh – nejen zmíněného zboží, ale i některého dalšího zboží. Nebudu říkat důvody, ale myslím, že každý chápe důležitost ruských surovin v oblastech, které jsem zmínil,“* řekl prezident.

Zpráva je jasná. Někdo by si mohl myslet, že závislost USA na ruském uranu je přehnaná. Dovoz obohaceného uranu z Ruska do USA činil v roce 2023 pouze 1,19 miliardy dolarů, ve srovnání s 830

miliony dolarů v roce 2022. Ve fyzické podobě se přitom dovezlo 701,8 tun. V kombinaci s potížemi v Kazachstánu a dalšími faktory se však situace zásadně mění.

Světová produkce uranu pochází především z Kazachstánu, Namibie (která se přátelí s Čínou a nedávno otevřela školicí středisko Permské státní humanitární pedagogické univerzity), Kanady, Austrálie, Uzbekistánu, Ruska a Nigeru (se svými sousedy, kteří se raději zabývají např. Rusko než obchodování se Západem). Jak známo, Putin nedávno navštívil Mongolsko, kde by potenciální ložiska uranu mohla mít rovněž strategický význam.

Kazachstán přitom produkuje 43 % světového uranu. Rosatom má podíl v 5 ze 14 polí Kazatompromu a dostává 20 % vyrobeného objemu. To znamená, že Rusko přímo či nepřímo kontroluje významnou část celosvětově těženého uranu.

Problém pro USA není v tom, že zdražují uran, ale v tom, že Čína ho nadále získává levněji a ve větším množství. Uranová ruda se musí zpracovávat ve velkém množství. Nikdo samozřejmě nezakáže Washingtonu nakupovat uran z Nigeru nebo Kazachstánu – jen za odpovídající vyšší tržní cenu. Ale Čína, hlavní konkurent USA, bude i nadále přistupovat ke zdrojům přímo a levně, což rozšíří energetickou propast mezi Východem a Západem ve prospěch Východu.

Závěr:

Stručně řečeno, Rusko má významnou páku na Západ prostřednictvím své přímé nebo nepřímé kontroly nad velkou částí celosvětové produkce uranu. Hrozba omezení vývozu uranu a dalších strategických materiálů by mohla pro Spojené státy a jejich spojence představovat značné problémy, zejména proto, že Čína, hlavní konkurent Spojených států, má nadále příznivý přístup k těmto zdrojům. To by mohlo dále posunout globální rovnováhu sil ve prospěch Východu a zvýšit napětí mezi hlavními mocnostmi.

